

та вищим ступенем вираження — вбивством. Адже лише вбивство може зробити людину французького антитеатру щасливою.

Іноколи виявляється так, що персонажі не відверті із самими собою, що вже казати про оточуючих. Вони приховують власну сутність. Докладають певних зусиль, щоб приховати свій темний бік, те нелюдське, що вони в собі мають. Буває й так, що герої осмислюють власну подвійну природу. Або ж навпаки, персонаж намагається стати таким як всі, але в нього не виходить, як у головного героя Беранже в п'єсі «Носороги» Е. Іонеско. Цей твір є значущим для нашого дослідження, адже через нього автор говорить, що люди не мають замикатись на соціумі та власному егоїзмі. Актор теж не має розчинятися в соціумі. Він може досліджувати та дотикатись до різних речей, але не розчинятись у них. Абсурдисти доводять поняття егоїзму до сутності людини, тому не дивно, що на цьому етапі виникає поняття дзеркало — як суть людини, його двійника в самому собі.

Е. Іонеско протиставляє індивіда суспільству. В цьому випадку, ми маємо розглядати суспільство як загальне, широке поняття, а не конкретну групу людей, що пригноблювали іншого індивіда. Тобто Іонеско відокремлює вселенський людський соціум і вселенське особисте людське «Я». В результаті чого ми можемо розглядати абсурд як найвищу стадію реалізму.

«Театр абсурду» 1950-х років концентрує в собі всю поліфонію засобів, запозичену в екзистенціалізмі, дадаїзмі та сюрреалізмі як мистецьких віянь, тож саме драматургію абсурдистів варто вважати квінтесенцією нереалістичної драматургії.

Ю. Одокієнко

АКТУАЛЬНІ КОНЦЕПЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УНІВЕРСАЛЬНОГО АКТОРА СФЕРИ ПЕРФОРМАТИВНИХ МИСТЕЦТВ

Y. Odokienko

CURRENT CONCEPTS OF PROFESSIONAL TRAINING OF A UNIVERSAL ACTOR IN THE FIELD OF PERFORMING ARTS

Професійна підготовка актора в останні десятиліття зазнає значних змін під впливом трансформації художніх практик, перетину жанрів і тяжіння до міждисциплінарності. Традиційно акторська школа формується в межах театральних інституцій, орієнтуючись на драматичну гру та текстуральну інтерпретацію, проте в умовах розвитку перформативних мистецтв межі професійної компетентності розширюються: від камерної сцени до сучасних мультимедійних проєктів, від колективної імпровізації до інтервенцій до публічного. Це вимагає формування універсальних компетенцій актора, здатного до адаптації, екранної роботи, фізичної виразності й ефективного співробітництва в міждисциплінарних командах. Вочевидь актуалізується необхідність осмислень стратегій підготовки універсального актора та практичних орієнтирів в сенсі виявлення перспектив подальшого розвитку педагогічних моделей у контексті перформативних мистецтв.

Аналіз останніх публікацій стосовно методологічних основ професійної підготовки універсального актора засвідчує: сучасні дослідження виходять із того, що традиційні концепції, які базуються на життєподібній міметичі та «чистій інтерпретації» тексту, вже не охоплюють весь спектр вимог до актуальної акторської майстерності. Варіативні та гібридні художні практики вимагають від актора:

- високої тілесної адаптивності;
- навичок імпровізації;
- міждисциплінарної комунікації;
- вміння працювати з різними технологічними середовищами;
- усвідомленої перформативної позиції як способу взаємодії з аудиторією та простором.

Сучасний актор повинен не тільки володіти традиційними техніками тілесної виразності, а й, набуваючи міждисциплінарну та технологічну компетентність, орієнтуватися в суміжних областях, зокрема, це:

- медійні технології (робота з відео, аудіо, інтерактивними системами);
- світлові та просторові інсталяції;
- сценографія та костюм як перформативні елементи;
- соціальні та перформанс-артпрактики в публічному просторі.

У горизонталі цих стратегій актор вбачається учасником художнього процесу на всіх рівнях — від ідеї до технічної реалізації. Здатність комунікувати з технічними фахівцями, діями візуальних мистецтв та хореографами стає найважливішою професійною компетенцією. У «включенні» творчого мислення й проектної діяльності актуалізуються:

- практики участі в перформанс-проектах на стику театру, сучасного мистецтва та соціальних практик;
- мультимедійні лабораторії, де актор навчається працювати з технологічним середовищем, як з партнером по сцені.

Одним із фундаментальних орієнтирів фахової підготовки залишається ідея тілесної виразності як інтегрального елемента акторської майстерності. Сучасна педагогіка розуміє розуміння тіла як носія сенсу в подальших його інтерпретаціях, що підкреслює важливість внутрішнього процесу в побудові образу. Однак у перформативному середовищі цей підхід трансформується: увага зміщується від імітації до практиологічної діяльності тіла, тобто до здатності діяти в ситуації без фіксованого тексту та заданого сюжету.

Ключовим у цій трансформації стає концепція “performer body”, яка розглядає тіло виконавця як активний агент культурних та соціальних значень, а не лише як інструмент виразності. Такий підхід включає роботу з енергією, простором, ритмом та увагою, формуючи вміння артикулювати смисли не через акторську «роль», а через присутність та дію.

Підсумовуючи, зазначимо, що підготовка універсального актора в галузі перформативних мистецтв — це складний і багаторівневий процес, що вимагає балансу між традиційною акторською школою та інноваційними міждисциплінарними практиками. Актуальні концепції професійної підготовки орієнтовані на формування тілесної адаптивності, імпровізаційної компетентності, технологічної грамотності та артистичної гнучкості. Ці компетенції дозволяють актору як успішно функціонувати у різних художніх контекстах, так і поставати активним творцем нових форм мистецтва.